

Фросина ТАШЕВСКА-РЕМЕНСКИ

“
*Umot neka
t i bi de voda~*
”

Очигледно е дека во комплексот на "спорните прашања" меѓу Република Македонија и Република Грција, зад "спорот околу името" на северниот сосед се наоѓаат и за Грција многу попрактични прашања: прашањето со македонскиот идентитет на населението во Северна Грција (грчка Македонија или Егејска Македонија), како и признавањето на неговиот статус на национално малцинство, согласно определбите на меѓународните норми.

Очигледно е дека во комплексот на "спорните прашања" меѓу Република Македонија и Република Грција, зад "спорот околу името" на северниот сосед се наоѓаат и за Грција многу попрактични прашања: прашањето со македонскиот идентитет на населението во Северна Грција (грчка Македонија или Егејска Македонија), како и признавањето на неговиот статус на национално малцинство, согласно определбите на меѓународните норми.

Во грчката националистичка историја негацијата на македонскиот идентитет се концентрира на три главни прашања: постоењето на македонската нација, македонскиот јазик и македонското национално малцинство во Грција.

Грчката позиција, како што можеше да се очекува, е дека не постои такво нешто

како македонска нација. Бидејќи никогаш не постоела македонска држава, тврдат грчките националисти, не може да постои ниту македонска нација. Според Makedhoniki Foni (списание на Пан-македонската асоцијација во Мелбурн и Викторија), македонската нација се определува како "лажна" или "исклована" нација. Потоа наведува дека таа е една "вештачка творба", "фабрикација" или "изум" на Тито, југословенскиот повоен комунистички водач, кој во 1944 година "крстил" еден "мозаик на националисти" (Албанци, Срби, Турци, Власи, Грци и Роми) и без никаква оправданост им дал име "Македонци". Тито го зазел географскиот термин и го употребил да ѝ даде име на една нова националност. Правејќи го тоа, сè што било географско македонски тој ѝ го наменил на новата "македонска нација". Значи, за разлика од Грците, кои се родени Грци "т.н. Македонци" биле направени; тие биле создадени со владин декрет. Во една поекстремна националистичка реторика македонската нација се нарекува "грозотија", "рак рана" што Србите, пријатели на Грција, треба да ја "тргнат"

навањето дека во Источна Тракија постои нешто што внимателно се нарекува муслиманско "религиозно малцинство", наспроти турското "етничко или национално малцинство" кое не постои. Со други зборови, во Грција нема "Турци" туку само "муслимански Грци".

Според грчката официјална статистика и политика, на сличен начин во Грција нема Словени, а да не зборуваме за некакви "Македонци". Според неа, постои само една мала група на "славофонски Елини" или "двојазични Грци", кои зборуваат и грчки и "еден чуден словенски идиом", но тие имаат "грчка национална свест". Или како што стоеше на транспарентите при протестите на Грците низ светот "Единствени Словени во Грција се туристите". Според весникот на Македонското академско друштво во Мелбурн, Австралија, "Вергина", она што често се нарекува "сенишно славомакедонско малцинство" не постои. Бидејќи додека постои грчко малцинство во Албанија "нема, ниту може да има албанско малцинство во Албанија". Според него, "не може да има македонско малцинство во

ГРЧКАТА НЕГАЦИ НАЦИОН

од балканската сцена.

Според истото списание, бидејќи јазикот кој древните Македонци го зборувале бил грчки, не-грчкиот јазик, кој денес се зборува во "Скопје", не може да се вика "македонски јазик". Во грчките извори тој јазик се нарекува "лингвистички идиом на Скопје". Згора на тоа, тврдат Грците, овој "лингвистички идиом" или "дијалект" не е воопшто никаков јазик. Пред Втората светска војна "т.н. македонски јазик" бил сосема непознат. "Јазикот кој 'Словените' во Скопје го зборувале бил 'некоја идиомска форма на бугарскиот...' со еден многу оскуден вокабулар од не повеќе од илјада до илјада и петстотини зборови, од кои многу биле расипани позајмици од грчкиот, турскиот, влашкиот и албанскиот".

Според зборовите на Николас Мартис, поранешен министер на Северна Грција "лингвистичкиот идиом на Скопје" претставувал "говорен збир на зборови, без синтакса, без граматички компоненти, без спелување". Потоа тој навел дека во 1944 година Тито вештачки го трансформирал овој "селски словенски дијалект во национален јазик и произволно го нарече 'македонски јазик'".

Грчкиот лингвист Andriotes Nicholas истакнал дека овој јазик "е толку близок и на бугарскиот и на српскиот, така што според лингвистичките норми не може да претставува посебен јазик".

Во однос на етничкиот состав на населението во Грција, официјално грчко становиште е дека во Грција воопшто нема никакви етнички или национални малцинства. Грција е среќна што е "земја со практично идеална етничка, лингвистичка и религиозна хомогеност и единство". Единствен исклучок на ова тврдење за потполна етничка чистота е приз-

Грција, бидејќи Македонија ја сочинува Северна Грција и сите нејзини жители очигледно се Македонци".

Бранејќи ја својата етно специфичност, Македонците на Балканот и пошироко, упорно се спротивставуваат на националистичките тврдења на соседните земји и тврдат дека тие не се Срби, Југословени, Бугари или Грци. Згора на тоа, тие одбиваат дека постои такво нешто како југословенски-Македонци, бугарски-Македонци или грчки-Македонци. Тие ги отфрлаат овие зборови со цртичка, сметајќи ги за "разделувачки-етикети" индикативни за еден "разделувачки менталитет", кој мора да се надмине. Не постојат ниту славо-Македонци, како што не постојат славо-Руси или славо-Полјаци. Употребата на такви термини, според еден активист за правата на Македонците, го негира постоењето на Македонците како единствена нација и им служи на "денационализаторските цели на нашите балкански господари и ја потврдува пропагандата на оние кои вршат геноцид над нас".

Умерените Македонци се свесни дека не постои можност одново да се цртаат меѓународните граници, ја признаваат неповредливоста на границите и суверенитетот на своите соседи. Меѓутоа, тие упорно бараат од Бугарија и од Грција да го признаат постоењето на македонските национални малцинства во рамките на нивните граници и да им се гарантираат основните човекови и малцински права.

Како одговор на грчките националис-

Според Makedhoniki Foni (списание на Пан-македонската асоцијација во Мелбурн и Викторија), македонската нација се определува како "лажна" или "искована" нација. Потоа наведува дека таа е една "вештачка творба", "фабрикација" или "изум" на Тито, југословенскиот повоен комунистички водач, кој во 1944 година "крстил" еден "мозаик на националисти" (Албанци, Срби, Турци, Власи, Грци и Роми) и без никаква оправданост им дал име "Македонци".

тички тврдења дека не постои македонска нација, јазик и малцинство и дека "Словените" или "Скопјаните" немаат право на македонското име, Македонците ги обвинуваат Грците дека го негираат македонскиот идентитет, држејќи монопол на името "Македонија" и проневерувајќи го тоа да значи "грчко". Тие го отфрлаат грчкото тврдење дека Грците имаат некакво авторско право на името Македонија. Македонците, исто така, ја отфрлаат идејата дека Грците и само Грците се наследници на Александар Македонски и на дрвните Македонци, цитирајќи го делото на Јакоб Фалмарјаер, германски научник од XIX век, кој стана вечен непријател на Грција, бидејќи ја дискреди-

тира романтичната идеја за континуитетот на елинизмот. Македонците тврдат дека додека низ историјата Македонците секогаш биле познати како Македонци, Грците неколку пати си го промениле своето име.

Лоринг Денфорд го употребува терминот "Македонец", за да се однесува на луѓе со "македонски национален идентитет", без разлика на нивната земја на потекло. Од оваа перспектива, можат да постојат неколку вида Македонци: оние кои се граѓани на Република Македонија, или оние кои се граѓани на Бугарија, Грција, Албанија, САД, Канада, Австралија итн. Секако дека оваа категоризација ги игнорира македонските граѓани со раз-

личен етникум кои живеат во рамките на Македонија (на пример, Албанци, Власи, Турци, Срби, Роми итн.), кои е можно да имаат определена лојалност кон државата во која живеат. Според Денфорд, во услови на т.н. спор Грција-Македонија, можеме да помислиме на друга дихотомија на Македонци: од една страна оние граѓани на Македонија кои живеат, или кои можат да живеат во новата Република Македонија; а од друга страна Македонците кои се грчки граѓани, од кои голем број живеат во Егејска Македонија. "Голем број", затоа што проценката на бројот на овие луѓе во Егејска Македонија се движи од околу 20.000 (грчки извори), повеќе од 300.000 (меѓународни извори), до околу 1.000.000 (македонски извори). Доколку ја земеме средната проценка како најверојатна, тогаш Егејските Македонци со грчко или друго граѓанство се бројни барем колку и во САД, Канада и особено во Австралија, како што се и во Грција.

Според Денфорд, од антрополошки поглед релативно блискиот датум на создавање на македонската држава и на кон-

ЈА НА МАКЕДОНСКИОТ АЛЕН ИДЕНТИТЕТ

струкција на македонската нација не значи дека, како што тврдат грчките националисти, македонскиот народ е "вештачки", додека грчкиот народ е "природен". Денфорд му дава задача на грчкиот владин историчар Кофос да се изјасни за она што тој го смета како погрешна употреба на поранешната теорија за природата на националниот идентитет во неговата поддршка на грчката кауза. Кофос тврди дека македонскиот национален идентитет е единствено "замислен" (употребувајќи ја терминологијата на Бенедикт Андерсон), додека грчкиот национален идентитет е "вистински". Денфорд расправа дека и македонскиот национален идентитет и грчкиот национален идентитет се еднакво изградени.

Централниот проблем во расправата меѓу Грците и Македонците, Денфорд го гледа во тоа што два различни национални идентитета и култури биле изградени од иста суровина, од ист збир на моќни национални симболи. Тој смета дека, додека една територија треба да биде заемно ексклузивно поседување од една или од друга држава-конкретно село, може да биде лоцирано единствено во Грција или во Македонија-не само што две култури можат да коегзистираат на едно место, туку два различни народа со две различни националности можат да делат исто име. Оттука тој вели дека може да има два вида Македонци, Грци и не-Грци. Слично на ова, може да постои Македонија која е независна држава и Македонија која е регион во друга држава. Тој смета дека такво решение може да предизвика одредени забуни, но верува дека е повољно за на непризнаените Македонци кои не се Грци да им се овозможи правото да се идентификуваат себеси како Македонци.

